

Gekleurringde Zeearend *Haliaeetus albicilla* in Noord-Groningen

Albert-Erik de Winter

Op 5 februari 2011 werd door mij in de Noord-Groningse Emmapolder een niet alledaagse vogelwaarneming gedaan. Boven een tochtsloot nabij de Middenweg zag ik op c. 70 meter afstand van de weg namelijk een juveniele Zeearend. Deze Zeearend was op ongeveer 3 meter hoogte aan het bidden boven een groep van vijf tamme ganzen. Deze ganzen, te weten drie Soepganzen, een Grauwe Gans en een Dwerggans, waren door aanwezigheid van de Zeearend in paniek in zwommen dicht op elkaar van links naar recht door de kale tochtsloot waarin schuil- en dekkingmogelijkheden ontbraken. Toen ik met de auto langs de kant van de weg ging staan om te zien hoe dit schouwspel zou aflopen staakte de Zeearend zijn bidactie en ging op het maai-pad naast de tochtsloot zitten.

Juvenile Zeearend jaagt vanaf de rand van een tochtsloot op tamme ganzen, Noord-Groningen, 5 februari 2011 (Foto: Albert-Erik de Winter). *White-tailed Eagle hunting domesticated geese in northern Groningen, 5 February 2011.*

Ringen om poten

Opvallend aan de vogel waren de ringen om zijn poten. Om de rechterpoot een vrij hoge blauwzwarte ring, om de linkerpoot een metalen ring. Geprobeerd is om de letter- en cijfercombinatie op de blauwzwarte ring af te lezen. Doordat de vogel maar kort op deze plek bleef zitten (om vervolgens in zuidelijke richting weg te vliegen) en het zicht door de weersomstandigheden op 5 februari slecht was (veel bewolking, regen en een stevige wind), is dit helaas niet gelukt. Wel kon van de ringcombinatie

een foto worden gemaakt. Hoewel ook deze foto uiteindelijk te slecht bleek te zijn om de cijfer- en lettercombinatie te kunnen aflezen, is het met hulp van deze foto wel gelukt om de herkomst van de vogel te achterhalen.

Gekleurrijnde Zeearend op akker in Noord-Groningen, 5 februari 2011, de ideale gelegenheid om ringen af te lezen (Foto: Albert-Erik de Winter). *Colour-ringed juvenile White-tailed Eagle on arable land in northern Groningen, 5 February 2011.*

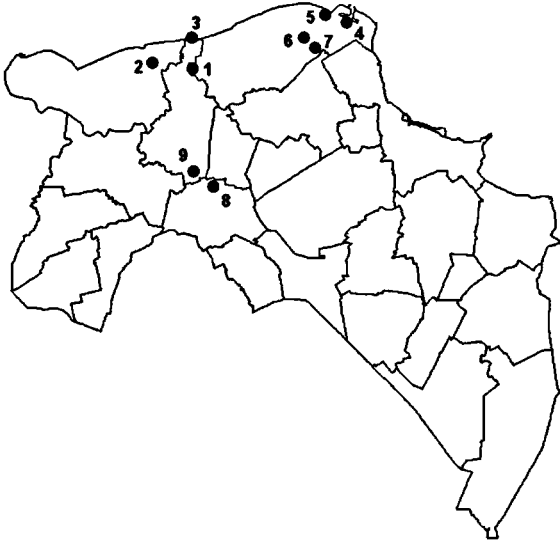
Herkomst

De foto van de ringcombinatie is verzonden naar Björn Helander, coördinator van het North Europe WT Eagle project (Zweden) en de Projektgruppe Seeadlerschutz (Noord-Duitsland). Naar aanleiding hiervan ontving ik op 9 maart 2011 een reactie van het Institut für Vogelforschung ‘Vogelwarte Helgoland’. De vogel (een eerstejaars man) blijkt op 27 juli 2010 te zijn gevonden op de Altendeich (Oude dijk) in de gemeente Misselwarden (Nedersaksen). De vogel was ziek en verzwakt en is overgebracht naar een vogelopvangcentrum. Op 17 november 2010 is de vogel voorzien van beide ringen en vrijgelaten nabij Sellstedter See (omgeving Bremerhaven). De afstand tussen dit gebied en de locatie waar ik de vogel in de Emmapolder heb gezien bedraagt 125 km.

Verblijf in Groningen

De Zeearend wordt op 2 januari 2011 voor het eerst gemeld vanaf de pier bij Holwerd (bron: lauwersmeer.com) en Ameland (bron: waarneming.nl). Gedurende eind januari en begin februari heeft de vogel voor langere tijd in Noord-Groningen rondgezworven. Op basis van waarnemingen van vogelaars en gegevens van waarnemingsites (waarneming.nl; Lauwersmeer.com en avifaunagroningen.nl) is een reconstructie gemaakt van de vermoedelijke rondzwerving van deze juveniele vogel (Figuur 1 en Appendix 1). Hoewel de ringen niet altijd konden worden afgelezen (eigenlijk alleen bij de waarnemingen 1 en 5; zie Bijlage 1), gaat het hoogstwaarschijnlijk telkens om

dezelfde vogel. De vele vogelaars, de foto's aan de hand waarvan doorslaggevende individuele kleedkenmerken zichtbaar werden en de cumulatie van waarnemingen in een beperkt gebied maken dat een aannemelijk scenario.

Figuur 1. Waarnemingen van de juveniele Zeearend in Groningen tussen 20 januari en 9 februari 2011 (nummers corresponderen met die in Bijlage 1). *Observations of colour-ringed juvenile White-tailed Eagle in northern Groningen in January and February 2011; numerals correspond with those in Appendix 1.*

Waarnemingen buiten Groningen

De juveniele Zeearend is in Groningen voor het laatst gezien op 9 februari 2011. Na deze datum zijn ondermeer waarnemingen gedaan van juveniele Zeearenden bij Uffelte (14 februari), Mirnser Klif (18 februari), Terschelling/Ameland (21 februari), Schiermonnikoog (22 februari), Hardegarijp (23 februari) en Ameland (2, 3 en 4 maart). Of het hier telkens om dezelfde vogel gaat, is niet bekend. Doordat de Zeearend veelal vliegend of op grotere afstand is waargenomen, zijn er maar weinig vogelaars geweest die hebben gezien dat de vogel gering was. Vast staat wel dat de ringcombinatie voor het laatst op 6 maart 2011 is gemeld vanuit de Oostervaardersplassen. Na deze datum ontbreken waarnemingen van deze vogel (med. Olaf Geiter, Vogelwarte Helgoland).

Dank

Dank gaat uit naar Klaas van Dijk voor zijn tips die ertoe hebben geleid dat de herkomst van de vogel kon worden achterhaald, Date Luterop voor informatie over de waarneming van de Zeearend bij de Zeehondenrecreatie in Pieterburen en naar Olaf Geiter (ringer van deze Zeearend) voor achtergrondinformatie over de vogel.

Summary

Winter A.E. de 2012. Colour-ringed White-tailed Eagle *Haliaeetus albicilla* in northern Groningen. De Takkeling 20: 56-59.

A juvenile, colour-ringed White-tailed Eagle was recorded in the province of Groningen whilst hunting five domesticated geese in a ditch. Subsequent research revealed that the bird had been captured as a weakened juvenile male in Niedersachsen (NW-Germany) on 27 July 2010, taken to a rehabilitation centre, and eventually released near Bremerhaven (Niedersachsen) on 10 November 2010. Between 30 January and 9 February 2011, nine observations of presumably this individual were recorded in the province of Groningen, with some more (but not necessarily the same individual) elsewhere in The Netherlands until it was last seen at Oostvaardersplassen on 6 March 2011 (positive identification).

Adres: Landschapsbeheer Groningen, Roderwolderdijk 60, 9744 TH Groningen (Hoogkerk), a.e.de.winter@landschapsbeheergroningen.nl

Bijlage 1. Waarnemingen van de juveniele Zeearend in Noord Groningen tussen 20 januari en 9 februari 2011 (vet gedrukt: zekere waarnemingen van de gekleurde vogel). *Observations of the juvenile White-tailed Eagle in northern Groningen between 20 January and 9 February 2011 (in bold: definite observations of the colour-ringed bird).*

Nr.	Datum	Tijd	Locatie	Bijzonderheden
1	30 januari 2011	16.00	Den Aniel/ Warffum	Rustend bij vloeivelden Rixona. Zwarte ring vaag zichtbaar.
2	3 februari 2011	?	Pieterburen, Zeehondencreche	Hing boven een zeehondenbassin en maakte ruzie met Blauwe Reiger (of andersom).
3	3 februari 2011	?	Kwelders Linthorst Homanpolder	Twee zeearenden waarvan een met duidelijk lichtere kop en die leek ook redelijk wat geel op snavel te hebben.
4	3 februari 2011	?	Eemshaven	Subadulte vogel nabij rotonde.
5	5 februari 2011	14.15	Emmapolder	Biddend boven ganzen. Ringen om beide poten zichtbaar. Hiervan foto gemaakt.
6	6 februari 2011	11.55	Hefswal (Uithuizermeeden)	Juveniel overvliegend in zuidelijke richting.
7	6 februari 2011	16.45	Roodeschool	Bij ijsbaan, later vliegenderichting Uithuizermeeden, foto op lauwersmeer.com
8	9 februari 2011	11:00	Groningen, Koningslaagte	Foeragerend op Nijlgans, foto op waarneming.nl
9	9 februari 2011	13.38	Adorp, ten zuiden van dorp	Cirkelend boven Winsumerweg, vliegend in noordwestelijke richting, foto op waarneming.nl